

12. august 2011

UKA2011/135

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Suliassat meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluinermut tunngasut pisoqalisinnaanginnerannik qulakkeerisumik Kalaallit Nunaanni pinerluttaalisitsinermut inatsisimmi § 12-p imaanik allangortitsitsinissaq siunertaralugu Inatsisunik Atortitsinermut ministeri siunnersuummik saqqummiusseqqullugu qinnuigineqarnissaa pillugu, Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Astrid Fleischer Rex, Demokraatit)

Tunngavilersuut

Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsinermut inatsimmi § 21, imm.. 1, nr. 2 imatut oqaasertaqarpoq:

” Unnerluutiginnittoqassanngilaq imaassimappat, inatsisunik unioqqutitsinerup kingornatigut piffissaq ima sivisutigisoq qaangiussimappat inatsimmi matumani immikkoortut pingajuat malillugu pineqaatissat taagorneqartut naammassiniarnissaannut tunngavissaarussorinarsilluni ”.

Taamaasilluni inatsimmik unioqqutitsineq qanganitsersinnaavoq, kisianni aalajangersimasumik, inatsimmi, piffissalerneqarsimangitsumi.

Demokraatinut pingaartorujussuuvoq, Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsinermut Inatsimmi aalajangersarneqassasoq, suliassat meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluinermut tunngasut qaqugumulluunniit pisoqalinngisaannartassasut. Meeqqamik kinguaassiuutitigut atonerluineq qaquguluunniit eqqortunngortinneqarsinnaanngilaq taamaattumik aamma pineqaatissinneqarnissaq pinngitsoorani pisariaqarpoq.

Demokraatini isumaqarpugut Kalaallit Nunaanni Pinerluttaalisitsinermut inatsimmi § 21 imm. 1 nr. 2-p oqaasertai ima isumaqarsinnaasut, innuttaasut meeqqanik kinguaassiuutitigut atonerluisinnaasut pineqaatissiissutitaqanngitsumik. Isumaqarpugut tamanna kukkusooq.

Minnerunngitsumik pissutaavoq nunami maani meeqqat kinguaassiuutitigut atonerlunneqartarnerat angisuumik ajornartorsiutigisimagatsigu. Assersuutissanik uppersaatitalinnik atagu saqqummiussilaassuunga:

Septemberimi 2006-mi ”Kalaallit Nunaanni 2004-mi inuusuttut inuunerat pillugu” nalunaarut saqqummjiunneqarpoq. Tassani takutinneqarpoq inuusuttut kalaallit akornanni niviarsiaqqat 28 %-ii nukappiaqqallu 9 %-ii kinguaassiuutitigut kannngutsaattuliorfigineqarsimasut. Tamatuma ersarilluinnartumik uppersarsarpaa, ajornartorsiut angilluinnartuusoq pinerlunnerillu amerlaqisut.

Ulloq 11. januar 2007-mi misissuineq imaattoq ingerlanneqarpoq: Qeqertarsuarmi innuttaasut kalaallisut oqaluttut akornanni, kinguaassiutitigut atornerlunneqatarnermik imaluunnit kannguttaattuliorfigineqartarnernik, taakkualu qanoq atungaatinginerinik misissuineq. Misissuinerneq ersepoq, Qeqertarsuarmi innuttaasut kalaallisut oqaasillit tamarmik eqimattanut quliniik qummut ukiulinnut katersorneqartuuppata, taava innuttaasut tallimaangaangata marluk kinguaassitigut atornerlunneqarsimanngikkunik kanngutsaattuliorfigineqarsimassapput. Kisitsisit taakku Kalaallit Nunaanni innuttaasunut tamanut tunngavigigutsigit, taava arnat angutillu 20.000-t missaat qulit sinnerlugit ukiullit kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimanngikkunik kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorfigineqarsimassapput. Tamatuma uppernarsivaa ajornartorsiut imaannaanngitsorujussuusoq.

2009-mi pinerlussimanerit kisitsisinngorlugit takusassiarineqarneranni ersepoq, meeqqanik kinguaassiutitigut atornerluisartugut amerlassusaat aalaakkaasoq. Ukioq 2000-miit 2009-mut pineqaatissinneqarsimasut amerlassuseqarput 23-nik (2005-mi) kiisalu 48-t (2001-mi). 2009-mi pineqaatissinneqarsimasut 32-iupput.

Suliaq manna Demokraatini piffissami sivisuumi suliaarput. 2008-mi assigusumik siunnersuuteqarpunga ajoraluartumilli naammassineqanngilaq 2009-mi upernaakkut inatsisartunut qinersisoqartariaqalersimanagera pissutigalugu. Taamanili Naalakkersuisunut siulittaasuusoq Hans Enoksen (Siumut) siunnersuutip siullermeerneqarnerani imatut oqaaseqarpoq:

(Issuaaneq:)

"Meeqqat pinerluffigineqartarnerat tamavitta assut assuarnartutut isigaarput. Tamatumanilu apeqqutaanngilaq meeqqanik kinguaassiutitsigit atornerluinerunersoq, annersaanerunersoq imaluunniit allatigut pinerluttuliornerunersoq. Meeqqalli kinguaassiutitsigit atornerlunneqartarnerat tamatsinni paqumisunermik isumatsannermillu pilersitsisarpoq.

Taamaattumillu kissaatigaarput inuit meerartannguatsinnik kinguaassiutitsigit atornerluisut eqqartuussivitsigit malersorneqarsinnaassasut, ukiulluunniit arlaqartut pinerluuteqarsimaner-miit qaangiussimagaluaraangata.

Imaassanngilarmi, pinerluuteqarsimasoq eqqartuussivitsigit malersorneqarsinnaassanngitsaq pinerluffigineqarsimasup inersimasumik pinerluuteqarsimasumik isumalluuteqartuunera pissutigiinnarlugu, taamaattumillu inersimasunik allanik ikiorserneqarsinnaasimanani, taamalu pinerlunneq unitsinniarlugu politiiunut tunniussisoqarsimanani". (issuaaneq naavoq)

Taamani Naalakkersuisuni siulittaasuusumit oqaatsit anninneqartut isumatuujupput, qujassutigaaqka tapersorsorluinnarlugillu.

Ukioq manna (2011-mi) suliaq nangeqqinniarlugu misiliivunga Naalakkersuisunut apeqquteqarnikkut. Naalakkersuisut ulloq 6. maj 2011 akipput, namminneerlutik apeqqut pillugu danskit inasisinik atortitsinermut ministeriat attavigisimanngikkitsik. Pineqartumut ilassutitut apeqqutikka Naalakkersuisunut nassiunneqarput ulloq 18. maj 2011, maannamulli (1. august 2011) suli akineqanngillat.

Tamannalu tunngaviuvoq maannakkut siunnersuuteqartariaqalerninnut.

Aningaasatigut allaffissornikkullu pisortanut kingunissai.

Siunnersuut pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqassanngilaq.

Aningaasatigut allaffissornikkullu namminersorlutik inuussutissarsiortunut kingunissai.
Siunnersuut namminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqassanngilaq.

Aningaasatigut allaffissornikkullu innuttaasunut kingunissai.

Siunnersuut innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kinguneqassanngilaq. Innuttaasut ukiualunnguit matuma siorna kinguaassiutitigut atonerluisimasut pinerlunnerat siunnersuut pissutaalluni qaqumulluunniit qanganitsernaviannngilaq. Innuttaasut meeraanerminni kinguaassiutitigut atonerlunneqarsimasut eqqarsaatigalugit, siunnersuutip kinguneranik taakku suliassanngortitsinerat itigartinneqarsinnaajunnaassaaq suliap qanganitsermanera tunngavilersuutigalugu.

Taamatut oqaaseqarluta qilanaarpugut Naalakkersuisut akissuteqarnissaannut taamatullu partiit allat saqqummiussassaannut.